

BRUSSELS PHILHARMONIC ORCHESTRA

Brussels Philharmonic Orchestra

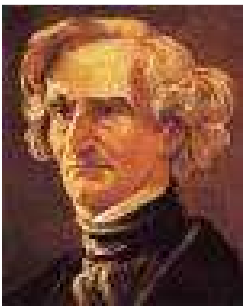
Leiding : Roger Bausier

Public Relations : Clare Roberts

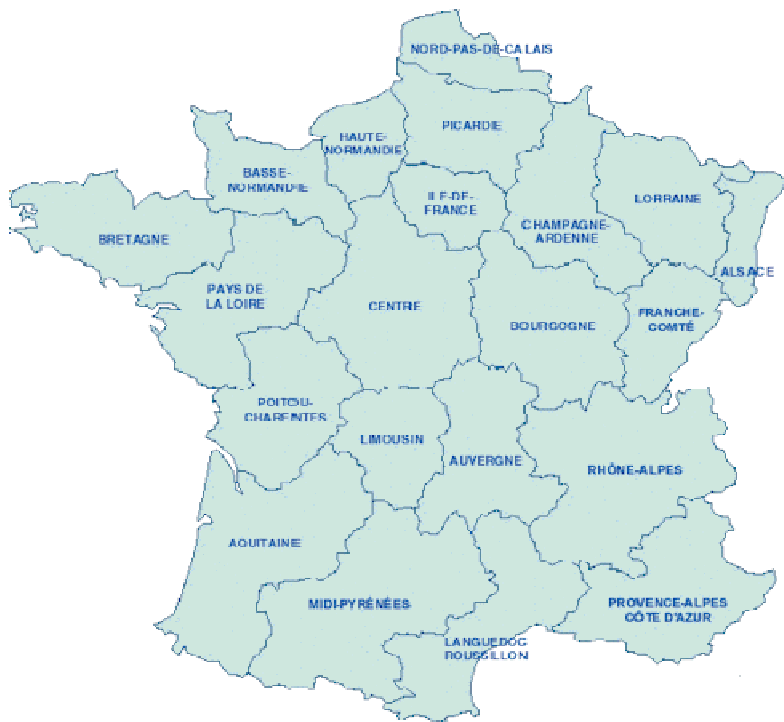
Franse muziek

28 JANUARI 2011 - 20 u 00

Sint-Michiëltheater - Etterbeek / Brussel

Hector Berlioz

Michel Lysight

Claude Debussy

Georges Bizet

Presto Vivace asbl | vzw, 7 Rue Théo Coopmanstraat, B-1030 Bruxelles | Brussel
Tel : FR + 32 2 241 81 43 | NL UK + 32 2 268 70 81 | Delta Lloyd 132-5179735-73
info@bpho.be | www.bpho.be

Franse muziek

Leiding : Roger BAUSIER

Solist : Ronald VAN SPAENDONCK

Klarinet

Vrijdag 28 januari 2011 – 20 u 00

Sint-Michielstheater / Brussel

3 Pater Eudore Devroyestraat, 1040 Etterbeek

Carnaval Romain, opus 9 (ouverture)	Hector BERLIOZ
Concerto voor klarinet	Michel LYSIGHT
La Mer, opus L 109	Claude DEBUSSY
L'Arlésienne (suite nr 2)	Georges BIZET

Daniel Pearl
WORLD MUSIC DAYS

Hector Berlioz is een Franse componist, schrijver en criticus ; hij werd op 11 december 1803 in La Côte-Saint-André (Isère) geboren en stierf op 8 maart 1869 in Parijs.

Hij wordt als een van de grootste vertegenwoordigers van de Europese Romantiek beschouwd, hoewel hij zelf de term “Romantiek” verwierp, die in zijn ogen zonder betekenis was. Hij beschreef zichzelf als een klassiek componist. Zijn muziek had de reputatie de wetten van de harmonie niet te respecteren, beschuldiging die geen stand houdt wanneer men zijn partituren aandachtig bestudeert.

Hector Berlioz komt uit een oud geslacht uit de Dauphiné. Zijn vader, Louis Berlioz, is arts en zijn moeder, Antoinette-Joséphine Marmion, vurig katholiek. Als hij 6 jaar oud is, wordt Hector naar een seminarie gestuurd voor zijn scholing. Als de instelling in 1811 sluit, besluit zijn vader zich over de opleiding van Hector te ontfemen, met de bedoeling dat hij carrière als arts zal maken. Dat weerhield hem er niet van zijn opleiding met een muziekleraar af te sluiten. Als hij 12 is, begint hij met componeren.

Hij verlaat zijn familie om zich in een school voor geneeskunde in Parijs in te schrijven en volgt er een jaar lang colleges, waarna hij aan zijn vader schrijft de voorkeur te geven aan kunst in plaats van geneeskunde: « Ik voelde mijn passie voor muziek groeien en de overhand krijgen over de wens mijn vader tevreden te stellen ».

In 1823 studeert hij compositie aan het Conservatorium van Parijs. Vanaf 1834 krijgt hij bekendheid als criticus in *La Gazette musicale* en vervolgens in *le Journal des débats*, en bepleit er zijn muzieksysteem dat harmonie ondergeschikt maakt in de zoektocht naar expressie.

Terwijl hij overal in Eurpa als de held van de Romantiek bekend stond, bleef hij een vijand in Parijs waar muziek vóór alles een zaak van politiek en macht, allianties en verraad was.

Hij is een groot romanticus, met een verpletterende humor, maar uiterst streng tijdens het schrijven en hevig opgewonden bij de uitvoering. Zijn werk neemt beetje bij beetje afstand van de academische muzikale vorm uit die tijd en gaat naar een orkestratie rijk aan timbre en kleur, naar een zeer persoonlijk contrapuntisch geschrift en naar zijn voorkeur voor heel grote orkestformaties.

In 1838 - zijn opera Benvenuto Cellini was een flop in Frankrijk (er waren niet meer dan zeven voorstellingen) - componeerde Berlioz een groot symfonisch concert op twee thema's uit de eerste acte.

Geenszins geschreven om de oorspronkelijke ouverture te vervangen, is Le Carnaval Romain een klein meesterwerk, dat de principes toepast uit "le Grand traité d'instrumentation et d'orchestration moderne", dat in datzelfde jaar gepubliceerd werd.

De in 1843-1844 geschreven ouverture van Le Carnaval Romain maakt meteen bij de première in februari 1844 indruk als één van Berlioz' meest populaire partituren en is dat sindsdien gebleven. Berlioz bracht haar vaak tijdens concerten in het buitenland ten gehore.

- *Het eerste thema, andante sostenuto, ontleend aan het klaaglied « Cellini Ô Térésa, vous que j'aime plus que ma vie », wordt toevertrouwd aan de solo Engelse hoorn, gevolgd door een subtiele orkestratie van het duo Cellini/Térésa (altviolen/kleine houtinstrumenten).*
- *Het tweede thema, duivelse dans in Trastevere, is één snelle saltarello in 6/8 en roept aan het einde van de eerste acte een beeld op van carnaval in Rome. Dat geeft de titel aan dit werk.*

In de canon (fugato van de cello's, altviolen, fagotten, fluiten, hobo's, violen) komt het eerste thema weer terug op het begeleidingsritme van de saltarello.

Concerto voor Klarinet

Michel LYSIGHT

Belgische componist en orkestleider, geboren op 14 oktober 1958. Na een opleiding van twee jaar kunstgeschiedenis (*Université Libre de Bruxelles*, 1976-1978), gaat hij naar het Koninklijk Conservatorium van Brussel. In 1989 ontvangt hij een Eerste prijs compositie aan het Koninklijk Conservatorium van Bergen in de klas van Paul-Baudouin Michel.

De ontdekking van muzikanten als Steve Reich of Arvo Pärt is essentieel voor de ontwikkeling van zijn persoonlijke stijl en maakt hem tot een van de boegbeelden van de postmoderne stroming (*Nouvelle Musique Consonante*).

Michel Lysight is lid van Sabam, de Unie van Belgische Componisten en van het « *Centre Belge de Documentation Musicale* » (CeBeDeM).

In zijn catalogus staat "Enigma" (1 CD Dux), gewijd aan zijn werken voor klarinet en piano door Ronald Van Spaendonck, Jean-Marc Fessard en Eliane Reyes.

Michel Lysight is docent muzikale vorming en vorming hedendaagse expressie aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel.

Het Concerto voor Klarinet en Orkest dat in 2002 gecomponeerd werd op vraag van de grote klarinettist Ronald Van Spaendonck (aan wie het werk werd opgedragen), draait om drie bewegingen.

Wat de instrumentatie betreft, doet de eerste beweging een beroep op de snaarinstrumenten en de harp, aan de tweede worden de klavieren en percussie (marimba, vibrafoon, klokkenspel) toegevoegd, terwijl de derde in de langzame ouverture de marimba gebruikt, gevolgd door percussie (kleine trom, bongo's, tempelblokken en tom-toms) in de finale.

Het klarinetgedeelte, buitengewoon virtuoos, werd in nauwe samenwerking met de opdrachtgever uitgewerkt en werkt afwisselend als partner dan wel als tegenstander van het orkest.

De wereldcreatie vond op 1 april 2005 in Moskou plaats, met Ronald Van Spaendonck als solist, terwijl de componist het orkest leidde.

La Mer opus L 109

Claude DEBUSSY

Claude Debussy wordt op 22 augustus 1862 in Saint-Germain-en-Laye geboren en verhuist in september 1867 naar Parijs. Ongetwijfeld maakte de jonge Achille-Claude in Cannes kennis met muziek. Zijn tante Clémentine zou zijn muzikale aanleg hebben ontdekt en zijn eerste pianoleraar voor hem gevonden hebben. Hij vervolgt zijn studie bij Madame Mauté, een uitstekend pianiste, die overtuigd is van de talenten van Debussy.

De lessen van Madame Mauté zijn van zodanige kwaliteit dat Achille-Claude al na één jaar, op 22 oktober 1872, wordt toegelaten aan het Conservatorium. Debussy brengt er meer dan tien jaar door. De eerste composities van Debussy dateren waarschijnlijk uit 1879.

Ten slotte schrijft hij zich in in een klas voor compositie. Logischerwijze zou hij bij Massenet terechtgekomen zijn, die een uitstekende reputatie had. Maar hij kiest voor de net benoemde Ernest Guiraud. De jaren 1880 tot 1882 waren doorslaggevend voor Debussy, hij componeerde met gemak, en de vooruitzichten op succes waren volop aanwezig.

In 1884 ontvangt de jonge muzikant een *Premier Prix de Rome* met zijn cantate *L'Enfant prodigue* en krijgt, volgens het reglement, een beurs en een verblijf van drie jaar in de Villa Médicis.

Na twee jaar neemt Debussy ontslag aan het Conservatorium om naar Frankrijk terug te keren. Het eerste succes dat hij in 1890 met zijn *Suite bergamasque* voor piano heeft, is waarschijnlijk te danken aan de inspiratie door Verlain en de invloed van Fauré. Daarna volgt *Prélude à l'après-midi d'un faune* voor orkest, een parafrase op een gedicht van Mallarmé.

Groepsfoto bij de Villa Médicis in Rome

Het is echter *Pelléas et Mélisande* waarmee de reputatie van Debussy definitief gemaakt wordt, en dat op internationaal niveau.

Aan het begin van de XXe eeuw, en om zijn welstand te verzekeren, verbreedt Debussy zijn activiteiten enigszins. Zo publiceert hij als criticus verschillende artikelen in kranten en tijdschriften onder het pseudoniem « Monsieur Croche ».

Bij nieuwe ontmoetingen ontstaat een vriendschap met de toen nog jonge Igor Stravinski.

Tegen 1910 wordt door de Faculteit kanker bij Debussy geconstateerd. Zijn gezondheid gaat snel achteruit en zijn lijden wordt hoe langer hoe ondraaglijker. Hij gaat nog maar zelden uit en werkt aan zijn laatste oeuvres. Claude Debussy sterft op 25 maart 1918.

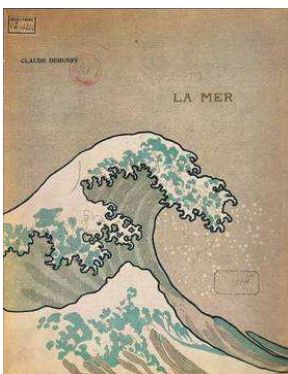

Graftombe van Claude Debussy – Kerkhof van Passy (Parijs)

Het is moeilijk hem bij een artistieke stroming in te delen, maar meestal wordt hij als « impressionist » gekwalificeerd, een kwalificatie die hij zelf nooit heeft opgeëist en die thans helemaal niet meer gangbaar is.

Zijn geniale orkestratie en zijn nauwlettende aandacht voor de kleuren van de instrumenten maken Debussy een ware erfgenaam van Berlioz, en ten minste de gelijke van Ravel. De orkestleider Sergui Celibidache vestigde de aandacht op de brute emotionele kracht in de mooiste bladzijden van Debussy (waaronder *La Mer*, volgens hem “de Franse Muziekbijbel”).

Volgens Messiaen, Takemitsu, Dutilleux en talloze persoonlijkheden op het gebied van muziek van de XXe eeuw, is Debussy, zonet hun gelijke, dan toch zeker degene waardoor de gehele westerse wereld een nieuwe en meesterlijke Renaissance kon herkennen.

La Mer, drie symfonische schetsen voor orkest of simpelweg *La Mer* is een orkestwerk (opus L 109) van de Franse componist Claude Debussy (1862-1918). Debussy begon eraan in 1903 tijdens een verblijf aan de kust van het Kanaal in Eastbourne en in 1904 was het werk af. De première vond op 15 oktober 1905 plaats met het *Orchestre Lamoureux* onder leiding van Camille Chevillard. Het stuk werd niet goed ontvangen (vooral te wijten aan de slechte uitvoering), maar is in de loop van de tijd een van de meest vertolkte orkestrale composities van Debussy geworden.

La Mer draait om drie bewegingen :

1. **Van de dageraad tot de middag aan zee - Zeer langzaam.**
2. **Spel van de golven - Allegro.**
3. **Dialog tussen de wind en de zee - Geanimeerd en onstuimig.**

Door de opzet doet het werk sterk aan een symfonie denken, hoewel het die benaming niet meekreeg.

Georges Bizet is een Franse XIXe eeuwse componist, die op 25 oktober 1838 in Parijs geboren werd en op 3 juni 1875 in Bougival overleed.

Hij schreef een van 's werelds meest populaire Franse opera's : *Carmen* (1875). Zijn moeder, een pianiste, brengt hem de eerste beginselen van het instrument bij. Zijn oom François Delsarte is zangleraar, gespecialiseerd in Gluck en in heel Europa bekend. Opera en piano drukken dus een stempel op de toekomst van de jongeman.

Georges laat al snel zien dat hij talent heeft voor muziek en gaat op 9-jarige leeftijd naar het *Conservatoire national supérieur de musique et de danse* in Parijs.

In de herfst van 1855, hij is dan amper 17 jaar oud, componeert hij in één maand tijd zijn eerste symfonie.

Als hij 19 is, ontvangt hij de *Grand Prix de Rome* voor zijn cantate "Clovis et Clotilde", in die tijd een prestigieuze springplank voor een carrière als componist, met als beloning een verblijf van drie jaar in de Villa Médicis.

Eenmaal terug in Frankrijk, wijdt hij zich aan lesgeven en compositie. Op 1 oktober 1872 laat hij *L'Arlésienne* spelen in het *Théâtre du Vaudeville*, maar het werk wordt na 20 vertoningen van het affiche gehaald. Bizet verwerkt het tot een orkestsuite en kort het in voor 4-handige piano. De orkestsuite wordt voor het eerst vertolkt in november 1872 tijdens de *Concerts Padeloup* en kende er een succes dat sindsdien voortduurt.

In 1875 installeert hij zich in het dorpje Bougival om de orkestratie van *Carmen* af te werken.

Op 3 maart 1875 wordt hij geridderd in de *Légion d'honneur*. Dat is ook de dag waarop *Carmen* in première gaat en het wordt een ramp. Het publiek en de critici ergeren zich aan dit duivelse verhaal, dat de pers de dag erop, in naam van de moraal, veroordeelt. Bizet is erdoor van streek gebracht. Hij krijgt angina, maar besluit, tegen alle adviezen in, om zich in zijn huis in Bougival terug te trekken. Op 29 mei 1875 gaat hij in het ijskoude water van de Seine baden en krijgt de dag erop een acute aanval van reumatiek. Zijn gezondheid gaat achteruit en in de nacht van 2 op 3 juni krijgt hij hartproblemen en sterft met helse pijnen op 36-jarige leeftijd.

Zijn opera *Carmen* is wereldwijd een van de meest vertolkte opera's.

Georges Bizet ligt op het kerkhof Père-Lachaise begraven.

Tombe van Georges Bizet – Kerkhof Père-Lachaise, Parijs

L'Arlésienne van Georges Bizet werd geschreven als podiummuziek voor het drama in drie bedrijven van Alphonse Daudet, en ging op 1 oktober 1872 in het "Théâtre du Vaudeville" in Parijs in première. Terwijl de muziek tamelijk goed werd ontvangen, was het stuk van Daudet een totale mislukking.

In de maand volgend op het fiasco in het theater, gebruikt Bizet opnieuw vier nummers uit zijn muziek om ze te herstructureren en ze aan te passen tot een suite in vier bewegingen voor symfonisch orkest. Op 10 november 1874 wordt de eerste voorstelling in de « *Cirque d'Hiver* » triomfantelijk ontvangen en haar populariteit duurt nog steeds.

In 1879, vier jaar na het overlijden van de componist, past een van zijn vrienden, Ernest Guiraud, op zijn beurt een nieuwe suite met de nummers van de podiummuziek aan, er nog een menuet uit het derde bedrijf van "La Jolie Fille de Perth", een opera van 1866 naar Walter Scott, aan toevoegend.

De twee suites zijn als twee kleine symfonieën uit de klassieke periode, in vier bewegingen, opgebouwd. Om in het concertformaat te passen, volgen ze de chronologie van het stuk van Daudet niet. De tweede suite bevat :

- *I. Pastorale - Andante sostenuto assai / Andantino / Tempo primo*
- *II. Intermezzo - Andante moderato ma con moto / Allegro moderato / Tempo primo*
- *III. Menuetto - Andantino quasi Allegretto*
- *IV. Farandole - Allegro deciso (Tempo di marcia) / Allegro vivo e deciso*

De farandole voor het feest van Sint Eligius, eindigend in een « fortissississimo » (viervoudige forte), is onthutsend en verbluffend. Aan het traditionele symfonie-orkest wordt de laatste instrumentale creatie toegevoegd: de saxofoon.

Ronald Van Spaendonck - klarinet.

Ronald Van Spaendonck wordt als een van de beste klarinetten van zijn generatie beschouwd. In september 2000 wordt hij uitgeroepen tot *BBC New Generation Artist* en uitgenodigd om te komen spelen met het *BBC Scottish Symphony*, *BBC Philharmonic Orchestra* en het *BBC National Orchestra of Wales*, waarmee hij in juli 2002 zijn debuut maakte tijdens de PROMS. Hij geeft recitals en kamermuziekconcerten in de Wigmore Hall, Djanogly Hall, St George's in Bristol en tijdens de Festivals van Chester, Brighton, Buxton, City of London en tijdens het prestigieuze

Internationale Muziekfestival van Edinburgh, waar hij meerdere malen zal worden uitgenodigd. Ronald Van Spaendonck heeft in de grootste Europese zalen gespeeld met o.a. het Philharmonisch Orkest van Luik, *l'Orquestra Clássica de Porto*, het Orkest van de Stad Oulu in Finland, het Symfonisch Orkest van Zürich, het Filharmonisch Orkest van Luxemburg, *das Deutsches Symphonie Orchester Berlin*, Het Brabants Orkest, het Orkest van de Belgische Radio en het Nationaal Orkest van België. In 2002 wordt hij uitgenodigd voor een serie van 5 recitals, waaronder een in de Suntory Hall in Tokio in het kader van de *JAL Classic Special New Artist Series*, en maakt er een opmerkelijke start in Japan mee. Onder zijn kamermuziekpartners bevinden zijn de quatuors Skampa, Ysaye, Belcea, Szymanowski, Aviv, the Royal String Quartet, de pianisten Alexandre Tharaud, Jérôme Ducros, Éliane Reyes en Muhiddin D. Demiriz, de violisten Gidon Kremer en Catherine Leonard, de altviolist Lawrence Power, de celliste Marie Hallynck en nog vele anderen. Onder de vele internationale onderscheidingen die hij ontving, kunnen we de volgende noemen : Laureaat van de *European Youth Competition* in Zürich, Eerste Prijs van de Internationale Wedstrijd TROMP in Eindhoven, Eerste Prijs van de Internationale Wedstrijd *Dos Hermanas* (Sevilla) en Eerste Prijs van de Internationale Wedstrijd voor Blaasinstrumenten *A Gi. Mus* in Rome. Hij is ook laureaat van "Juventus" (1991) en "Rising star" (1998). Hij studeerde bij Léon Jacot, Walter Boeykens, Anthony Pay (Londen) en Karl Leister (Berlijn). Hij heeft een indrukwekkend aantal opnames gemaakt die unaniem door de pers bejubeld werden (Choc voor "*Monde de la musique*", 10 voor "*Répertoire*", ffff voor "*Télérama*", "*Diapason d'or*" enz.). Het « Concerto voor klarinet en orkest » dat Michel Lysight aan hem opdroeg, vertolkte hij in een wereldcreatie in Moskou op 1 april 2005 onder leiding van de componist zelf. Ronald Van Spaendonck is Artistiek raadgever van « Buffet Crampon », « Gold Performing Artist » van de *Rico reeds*, en docent klarinet aan de Koninklijke Conservatoria van Bergen en Brussel. Hij is tevens docent "Honoris Causa" aan het Conservatorium van Guangzhou (China).

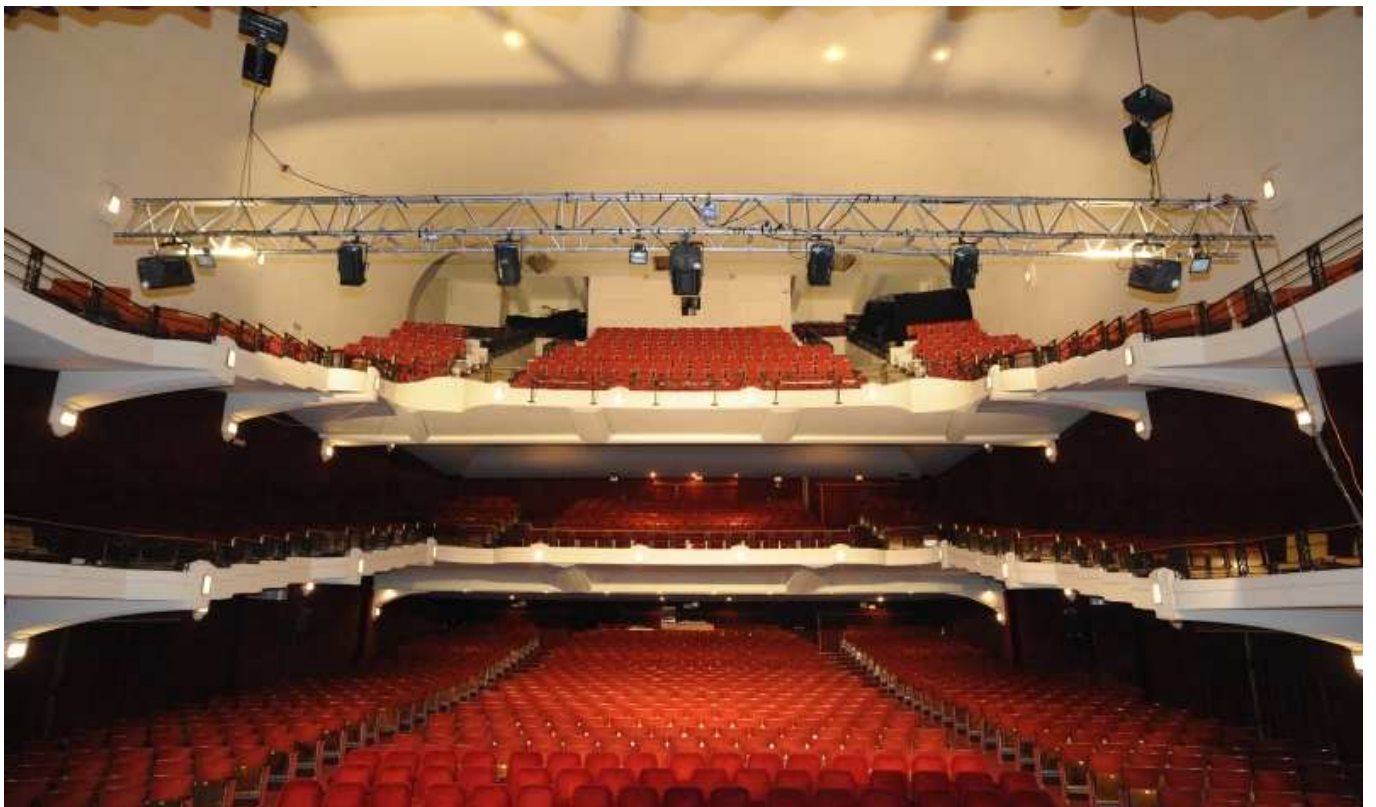
www.vanspaendonck.be

Het Brussels Philharmonic Orchestra in het Sint-Michiëltheater in Brussel

Roger Bausier

Zaal van het Sint-Michiëltheater